

Rady dla rodziców tworzących sytuacje do rozwijania kompetencji językowych u dzieci

1. Od dziecka nie należy wymagać zbyt wczesnego wymawiania poszczególnych głosek. Dziecko nie przygotowane pod względem sprawności narządów artykulacyjnych, niedostatecznie różnicujące słuchowo dźwięki mowy, a zmuszane do wymawiania zbyt trudnych dla niego głosek, często zaczyna je zniekształcać. W ten sposób przyczyniamy się do powstawania błędnych nawyków artykulacyjnych, trudnych do zlikwidowania.
2. Pozwólmy dziecku na osłuchanie się z poprawnym brzmieniem głosek, których ono jeszcze nie wymawia, wykorzystując w tym celu książeczki, obrazki, opowiadania, gry.
3. Należy słuchać uważnie wypowiedzi, zadając dodatkowe pytania, co przyczyni się do korzystnego rozwoju mowy.
4. Nie zwracajmy nieustannej uwagi na wymowę dziecka żądając, by kilkakrotnie powtarzało dane słowo. Warto wyznaczyć w domu miejsce do mówienia. Dziecko powinno wiedzieć, że gdy znajduje się w tym szczególnym miejscu, ma starać się mówić ładnie. Ciągłe poprawianie wymowy jest błędem i prowadzi często do zniechęcenia, rozdrażnienia dziecka, dla którego sama myśl o spotkaniu z logopedą staje się przykra.
5. Nie należy zawstydząć i karać dziecka za wadliwą wymowę.
6. Wycinajmy i rysujmy z dzieckiem. Ćwiczymy wówczas małą motorykę, koordynację wzrokowo-ruchową.
7. Doskonałym sposobem na rozwijanie myślenia i wyobraźni, rozwijania słownictwa jest wykonywanie książeczek.
8. Ze strony rodziców mowa powinna być spokojna, artykulacja wyraźna, bez pośpiechu.

9. Codziennie czytaj dziecku! Odpowiednio korzystajmy z gestu i mimiki.
10. Dzieci lubią słuchać płyt z muzyką dziecięcą, opiekun może śpiewać dziecku i zachęcać do samodzielnego śpiewania.
11. Ćwicząc z dzieckiem wykorzystujmy zmysły: wzrok, słuch, czucie.
12. Dbajmy o zęby dziecka, by nie dopuścić do rozwoju próchnicy. Ubytki zębowe powstałe we wczesnym dzieciństwie powodują wady wymowy, które trudno skorygować. Zapobiegajmy wadom zgryzu i w razie potrzeby korzystajmy z porad ortodenty. Sprawny język i właściwy zgryz rozwija się dzięki żuciu pokarmów nierozdrobnionych - należy dawać dzieciom do jedzenia surową marchewkę i jabłko, skórkę od chleba itp.
13. Dziecko powinno oddychać przez nos, nie przez usta. Częste infekcje górnych dróg oddechowych, przerost trzeciego migdałka i powiększone dwa podniebienne oraz alergie powodują, że dziecko oddycha przez nos, a język spoczywa na dnie jamy ustnej. Brak pionizacji skutkuje brakiem głosek w mowie.
14. Dla mówienia najważniejsza jest faza wydechowa, dlatego trzeba zwrócić uwagę na oddech dziecka - czy mówi na wydechu. W domu należy prowadzić ćwiczenia oddechowe.
15. W warunkach domowych powinno się wprowadzać proste ćwiczenia gimnastyki buzi i języka w formie zabawy np. koniki, całuski, oblizywanie miodu z talerzyka itp.
16. Zwracajmy baczna uwagę na słuch fizyczny i w razie jakichkolwiek problemów zwracajmy się do specjalisty, szczególnie jeśli dziecko choruje na zapalenie uszu i przyjmuje antybiotyki.
17. Kształtujmy słuch fonematyczny. W początkowym okresie naśladować wszelkie wokalizacje dziecka, wprowadzając wyrazy dźwiękonaśladowcze. Starsze dzieci bawić się mogą w powtarzanie rytmów, wyklaskiwanie, wystukiwanie (np. używając instrumentów muzycznych), a potem w wysłuchiwanie wyrazów w zdaniach, sylab i głosek w wyrazach.

18. Niektóre dzieci wymawiają głoski z pewną niedbałością, przy jak najmniejszym wysiłku mięśni narządów mowy. Samogłoski są mało zróżnicowane, na skutek niedostatecznego rozwierania szczęk i zmniejszonej pracy warg. Spółgłoski nabierają miękkości, przy jednoczesnym zatarciu właściwej im barwy. Niewykorzystane przy tym możliwości akcentowe i modulacji głosu sprawiają, że wymowy takiej słucha się z przykrością. Codzienne parominutowe ćwiczenia wyrazistości mowy oraz gimnastyka narządów artykulacyjnych poprawia jakość wymowy.

19. Ograniczmy oglądanie telewizji. Przekaz telewizyjny jest mało zrozumiały dla dziecka. Wybieraj wartościowe programy. Bądź zawsze zorientowanym, co dziecko ogląda. Nie zostawiaj włączonego telewizora, jeżeli nikt go nie ogląda.

20. Dbajmy o mocną więź emocjonalną. Głaskaj, przytulaj, chwal dziecko. Zachęcaj do kontaktów werbalnych.

21. Dbajmy o prawidłowy rozwój ruchowy. Zachęcaj do biegania, wspinania się po drabinkach, jazdy na hulajnodze, rowerze, rolkach. Usprawniaj motorykę palców, poprzez wydzieranie, naklejanie, lepienie z plasteliny.

Opracowały: Kinga Onik, Anna Górka